

## Γραπτή εξέταση στη Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ Γυμνασίου

### Α. ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Σολωμός: Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι ΑΠΟ ΤΟ Β' ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

I

Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει·  
λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει.  
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε· στα μάτια η μάνα μνέει·  
στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα καί κλαίει:  
«Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σ' έχω 'γω στο χέρι;  
οπού συ μού 'γινες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ξέρει».

II

Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν καί γελούνε,  
κι όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε.

.....

Λευκό βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει,  
και μες στη θάλασσα βαθιά ξαναπετιέται πάλι,  
π' ολονυχτίς εσύσμιξε με τ' ουρανού τα κάλλη.

Και μες στις λίμνης τα νερά, όπ' έφθασε μ' ασπούδα,  
έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα,

που ευώδισσε τον ύπνο της μεσα στον άγριο κρίνο·  
το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκειά κι εκείνο.

Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη·  
η μαύρη πέτρα ολόχρυση καί το ξερό χορτάρι.

Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κρένει:  
«Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει».

### B. Ερωτήσεις:

1. Ο Διονύσιος Σολωμός είναι λάτρης της φύσης η οποία κυριαρχεί στα έργα του. Επιβεβαιώνεται η άποψη αυτή από το παραπάνω κείμενο; (Μονάδες 2,5)
2. Ποια είναι τα κυρίαρχα πρόσωπα στην πρώτη στροφή; Γιατί επιλέγει να αναφερθεί σ' αυτά; (Μονάδες 2,5)

3. α. Να εντοπίσετε δύο εκφραστικά μέσα στην πρώτη και δύο εκφραστικά μέσα στη δεύτερη στροφή του αποσπάσματος II. Ποιος ο ρόλος τους στο ποίημα; (Μονάδες 2,5)

β. Να σχολιάσετε τη γλώσσα του ποιητή δίνοντας τα κατάλληλα παραδείγματα. (Μονάδες 2,5)

4. α. Ποιος είναι ο ρόλος του τελευταίου στίχου στο απόσπασμα που σας δίνεται;

(« Όποιος πεθαίνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει») (Μονάδες 2,5)

β. Να συσχετίσετε το παρακάτω απόσπασμα από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους με το απόσπασμα του βιβλίου σας. (Μονάδες 2, 5)

Μητέρα, μεγαλόψυχη στον πόνο και στη δόξα,  
κιΑΝ στο κρυφό μυστήριο ζούν πάντα τα παιδιά σου  
με λογισμό και μ' όνειρο, τι χάρ' έχουν τα μάτια,  
τα μάτια τούτα, να σ' ιδούν μες στο πανέρμο δάσος,  
που ξάφνου σου τριγύρισε τ' αθάνατα ποδάρια  
(κοίτα) με φύλλα της Λαμπρής, με φύλλα τού Βαϊώνε!  
Το θεϊκό σου πάτημα δεν άκουσα, δεν είδα·  
ατάραχη σαν ουρανός μ' όλα τα κάλλη πόχει,  
που μέρη τόσα φαίνονται καί μέρη 'ναι κρυμμένα!  
Αλλά, Θεά, δεν ημπορώ ν' ακούσω τη φωνή σου,  
κι ευθύς εγώ τ' ελληνικού κόσμου να τη χαρίσω;  
Δόξα 'χ' η μαύρη πέτρα του καί το ξερό χορτάρι.

Ή ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

4. Αφού πρώτα διαβάσετε το απόσπασμα από την *Αυτοβιογραφία της Ελισάβετ Μουτζάν Μαρτινέγκου* να απαντήσετε στην εξής ερώτηση: Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει η αντίληψη της Ελισάβετ Μαρτινέγκου σχετικά με την έννοια της Ελευθερίας με αυτή του Δ. Σολωμού;

Εις τούτον τον καιρόν, δηλαδή τη 25 Μαρτίου 1821, την ημέραν του Ευαγγελισμού, έρχεται ποτέ\* διδάσκαλός μου Θεοδόσιος Δημάδης, και μας κάμνει γνωστόν με πολλήν του χαράν πως οι Γραικοί ανήγειραν\* τα όπλα εναντίον των Οθωμανών, πως η Πάτρα και οι πλησίον της χώρες ήδη είχαν σείσει τον ζυγόν της σκλαβίας, και πως οι επίλοιπες χώρες, κατά την συμφωνίαν ίσως, είχαν τότε καμωμένον το ίδιον, αλλά, ως πλέον μακράν, ακόμη η είδησις δεν ήτον φθασμένη εις την Ζάκυνθον. Ούτως είπεν ο μαύρος,\* διότι τέτοια ήτον η φήμη, οπού παρευθύς έτρεξεν.

Εγώ εις τα λόγια του [ἀκουσα](#)\* το αίμα μου να ζεσταίνει, επεθύμησα από καρδίας να ήθελεν ημπορώ να ζωστώ ἄρματα, επεθύμησα από καρδίας να ήθελε ημπορώ να τρέξω διά να δώσω βοήθειαν εις ανθρώπους, όπου δι' ἄλλο –καθώς εφαινετο– δεν επολεμούσαν, παρά διά θρησκείαν και διά πατρίδα, και διά εκείνην την ποθητήν ελευθερίαν, η οποία, καλώς μεταχειριζομένη, συνηθά να προξενεί την αθανασίαν, την δόξαν, την ευτυχίαν των λαών. Επεθύμησα, είπα, από καρδίας, αλλά κοιτάξα τους τοίχους του σπιτιού, όπου με εκρατούσαν κλεισμένην, κοιτάξα τα μακρά φορέματα της γυναικείας σκλαβίας και ενθυμήθηκα πως είμαι γυναίκα, και περιπλέον γυναίκα Ζακυνθία, και αναστέναξα, αλλά δεν ἔλειψα όμως από το να παρακαλέσω τον Ουρανόν διά να ήθελε τους βοηθήσει να νικήσουν, και τοιούτης λογής να αξιωθώ και εγώ η ταλαίπωρος, να ιδώ εις την Ελλάδα επιστρεμμένην την ελευθερίαν και, μαζί με αυτήν, επιστρεμμένας εις τας [καθέδρας](#)\* τους τας σεμνάς Μούσας, από τας οποίας η τυραννία των Τούρκων τόσον και τόσον καιρόν τας εκρατούσε διωγμένας. [...]

#### **ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

Οι απαντήσεις όλων των ερωτήσεων περιλαμβάνονται στις σημειώσεις που σας έχω δώσει.

**ΚΑΛΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ**